

722.H-ra A.Bernhard.

1 Nõmmes.

Pioneer 22.

Tuletõrje Teated

Üleriiklise
Tuletõrjeliidu
väljaanne.

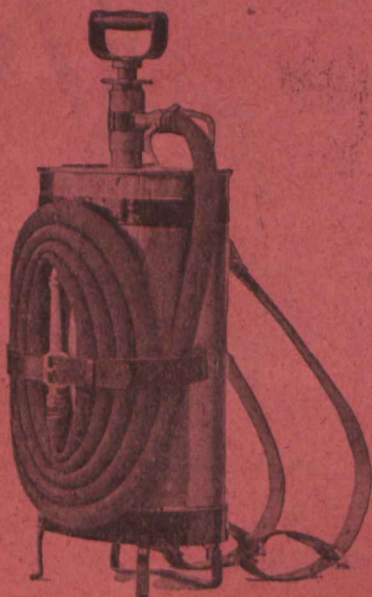
Suitsumasked

kohale jõudnud ja alati saadaval

Tuletõrje Liidu laos

à krooni 25 tükk.

Tagavara filtrid á kr. 3.50 tükk.

Seljas kantav hüdropult

Tule alguses on kõige hõlpsam tuld kustutada hüdropuldiga.

Uuem tulekustutus-riist on seljas kantav hüdropult.

Tuletõrjed, kandke hoolt, et igas külas ja igas talus oleks oma tuletõrje, seljas kantavate hüdropultidega. Seljas kantava hüdropuldiga saab jalgrattal sõites kõige kiiremini tulekahju kohale.

Seljas kantavad hüdropuldid ühes 4 meetri pikkuste gummist 20 m/m läbimõõduga voolikutega saada

Liidu laost hinnaga Kr. 66.—

TULETÕRJJE TEATED

Kuukiri.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.

Tel. 579. Äritunnid k. 9 h. — k. 4 p. l.

Aadress igasugustele saadetistele: Tallinna, Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: aastatellijaille, kes tellimishinna ette tasuvad 1 kr., teistele 1 kr. 20 senti.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Eesti Üleriikline Tuletõrje Liit.

Kuulutuste hinnad (kroonides).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg . . .	35.—	18.—	—	—
Teksti ees ja sees . . .	28.—	15.—	8.—	4
Kaane sisekülg . . .	25.—	13.—	7.—	3.50
Teksti järele . . .	20.—	11.—	6.—	3.

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel ühesuguse tekstiga 3—5 korda 5%, 6—8 korda — 10%, 9—11 korda 15%, 12 korda — 20%.

Nr. 8 (79).

August 1931.

9. aastakäik.

Sisu:

Tulekaitsenädala puhul. — Prantsuse tuletõrje austus Eesti tuletõrjele. — II. rahvusvaheline tuletõrje kongress ja Prantsusmaa Tuletõrje Liidu 50. a. juubeli pidustused. — Vabaharjutusi tuletõrjele. — Tuletõrje ülesanded tulekaitsenädalal. — Tuletõrje tegelaste klubi põhikirj jne.

Tulekaitsenädala puhul.

Eelmiste aastate eeskujul korraldab Eesti Tuletõrje Liit 30. augustist kuni 6. septembrini üle Eesti tulekaitsenädala. Selle nädala eesmärk on kodanikkude tähelepanu juhtida tuleõnnetuste peale, mis nii palju hävitab meie varandusi ja isegi kodanikkude elu. Meie võime tuleõnnetusi vähendada, kui meie seda tahame ja seda tahet tuleõnnetuste ärahoidmiseks tuleb õhutada tulekaitsenädala jooksul.

Tuleõnnetustest 75—80% saavad oma alguse tulega hooletumalt ümberkäimise läbi. Tuletõrje kohus on rahva tähelepanu pöörata tulekahjude põhjuste peale ja selleks kogu nädala jooksul selgitustööd korraldada oma tegevuse piirkonnas. Tuleb rahvale väljajagada juhtnööre tuleõnnetuste ärahoidmiseks, kui võimalik, igasse majasse, igasse korterisse, igasse talusse ja kõigeväiksemasse hurtsikusse. Kus sedaviisi järjekindlalt tööd on tehtud, seal on ka tuleõnnetuste arv juba vähenenud ja kui kõik meie tuletõrjed oma 50,000 liikmega seda selgitustööd eeloleval tulekaitsenädala jooksul jätkaksid, siis võib kindel olla, et lähemal ajal meil tuleõnnetuste arv väheneb.

Kuid eelmiste aastate tähelepanekud räägivad kahjuks teist keelt.

Väga suur arv tuletõrjetest saab tulekaitsenädala eesmärgist valesi aru, et tulekaitsenädala jooksul on neil lubatud ainult rahakorjandust toime panna karpidega ja lehtedega ja see oleks kõik, mida nad teha võivad.

Rahakorjata on lubatud, kuid selleks, et raha saada, tuleks rohkem vaeva näha, rahvale midagi anda. Tuleks nagu eelpool juba öeldud, rahvale selgitustööd teha, koosolekuid ja pidusid korraldada, kus saaks kõnesid peetud tuleõnnetuste põhjuste üle, tuleks tuletõrje paraadisid, manöövreid, harjutusi ja rongikäikusi tulekustutamisriistadega ehk tõrvikutega toime panna, kus rahvas suuremal hulgal koguneks ja seda juhust kasutada rahva tähelepanu pööramiseks tuleõnnetuste ärahoidmise mõttes.

Tulekaitsenädala hulka on arvatud 2 pühapäeva, 30. august ja 6. september selleks, et tuletõrjetele, iseäranis maal, võimalust anda, kas ühel või teisel pühapäeval ehk mõlematel oma väljaastumisi korraldada. Seda võimalust tuleks kasutada ja kogu nädala jooksul energiliselt püüda rahvale selgeks teha et meie võime tuleõnnetusi ära hoida kui meie tahame ja tulega ettevaatlikult ümberkäime.

Kus tuletõrjed rahvale midagi pakuvad, seal ohverdavad ka kodanikud lahkel käel, üks rohkem, teine vähem, tuletõrjetele. Kui ehk üks või teine korjanduse heaks midagi ei anna, ka siis pole tuletõrje vaev asjata olnud. Rahva tähelepanu on pööratud tule-

õnnetuste põhjuste peale, nii mitmed saavad seda meeles pidama ja tulekahjude arv väheneb, ühes sellega ka tuletõrjete raske töö tulekahjudel.

Tulekaitsenädala hüüdsõna olgu: „vähem tulekahjusid“.

A. P.

Prantsuse tuletõrje austus Eesti tuletõrjele.

Prantsuse Tuletõrje Liit valis oma auliigeteks Eesti Tuletõrje Liidu esimehe A. Punga ja Liidu juhatause liikme K. Lorenzi.

Eesti tuletõrje ametlikkude esitajana viibisid Pariisis II. rahvusvahelisel tuletõrje kongressil ja Prantsusmaa Tuletõrje Liidu 50. a. juubeli pidustustel Eesti Tuletõrje Liidu esimees A. Punga ja Liidu juhatause liige K. Lorenz. Sel

puhul on Prantsuse Tuletõrje Liit valinud A. Punga ja K. Lorenzi oma auliikmeteks. Vastavad rinnamärgid, diplomid ühes kaaskirjaga Prantsuse Liidu esimehelt Guesnetilt saabusid neil päevil hra Pungale ja K. Lorenzile.

See austuse avaldus A. Pungale ja K. Lorenzile on ühtlasi austamise avalduseks kogu Eesti tuletõrjele.

II. rahvusvaheline tuletõrje kongress ja Prantsusmaa Tuletõrje Liidu 50 a. juubelpidustused.

Pariisis 1.—5. juulini 1931. a.

A. Punga

¹Eesti Tuletõrje Liidu esimees.

Eesti Tuletõrje Liit oli saanud kutse osavõtta mainitud kongressist ja pidustustest. Silmas pidades asja erilist tähtsust, Eesti Tuletõrje Liidu juhatus, otsustas saata Pariisi kolm ametlikku esindajat ja nimelt: Liidu esimehe A. Punga ja Liidu juhatause liikmeid G. Kemberg'i ja K. Lorenz'i ja nende kandidaadiks A. Pirkeri. G. Kemberg ja A. Pirker loobusid ise hiljem reisist. Seetõttu sõitis ainult kaks ametlikku esindajat. Kaasa sõitis Sise- ja kohtuministeriumi ülesandel E. Brett.

Teekond Pariisi. 27. juuni õhtul asuti teele. Tartust Riiga sõideti magamisvagnis, Riist kolmandas klassis Eydkuhnen'i. Terve päev igavat ja tüütavat sõitu läbi Leedu. Nii kaugele kui silm ulatab — viletsad majakesed, hobused ja lehmad, haletsemisväärikses seisukorras jne.

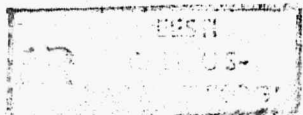
Eydkuhnen'ist Berliini jälle magamisvagnis. Saabusime Berliini, esmaspäeval, 29. juunil, kell 6,42 hom. Siin

edasisõiduni kaks tundi peatust. Väike jalutuskäik linna. Silmapilk kõnetati meid kui välismaalasi.

Teekond Berliinist Pariisi kolmandas klassis oli väga pingutav ja väsitav: rong täiskiilutud, ühtegi võimalust öösel lamada. Belgia piiril sulgusime kupeesse, lootusega üksi jääda. — Õige pea oli aga kupee täidetud! Prantsusmaa piiril valitses karm tollikontroll. Kupeest tuli lahkuda, kuna tolliametnik kõik põhjalikult läbi uuris.

Tuletõrje näitus. Saabusime Pariisi Põhjaaama teisipäeval, 30. juunil, kell 6,43. Varajasele hommikutunnile vaatamata, linnas kees juba elu. Jaamas oodati külalisi. Asusime korterisse tuttavate juure. Umbes poole tunniline sõit autos (15 frangi eest) ja me võisime vähe puhata väsitavast reisist.

Meie esimene visiit oli määratud Eesti Vabariigi esindaja härra minister K. R. Pusta juure, kes vastu võttis meid

väga lahkesti ja väljendas erilist huvi meie teekonna vastu.

Sealt siirdusime tuletõrje näitusele. Linna keskuses, Seine kaldal, oli püstitatud hiigla suur lõuendiga kaetud näituse hoone (mõõtudes 200×50 m). Hoone seinad olid ilustatud vaipadega aukartust äratavas suuruses, põrand kaetud kookusmattidega. Tolmu vältimiseks hoiti matid alaliselt niiskeina. Hoone ühes otsas asusid mitmesugused bürooruumid, post, telefon jne., kuna teises otsas asetses ruumikas istungisaal.

Kolme laia pikikäigu abil, mille ääres reastusid näituse väljapanekud, hoone oli jagatud neljaks pikaks väljaks. Suurte ja väikeste näituseesemete kunstipärase ja otstarbekohase asetuse tõttu pakkus see tervikuna mõjuka ja ülevaatliku pildi.

Näitus sisaldas kõike, mida XX aastasadade tulekustutusel pakkuda võib ja seegi oli esitatud peaaesjalikult Prantsuse firmade poolt. Alates mitmesuguste automaat - käsitulekustutajatega, mis välismaal tulekaitses suure tähtsusega, asetsesid väikeste ja õige väikeste mootorpritside kõrval, võitlusvalmis suured elegantsed autopritsid kinnise, meeskonnale kaitses pakkuva tõldehitusega, eeskujulikud sanitaaraudod jne.

Alaliselt demonstreeriti moodsaid automaat tulekahju - signalisatsiooni ja häire sisseseadeid. Rohkesti oli esitatud kõige mitmekesisemaid suitsumaske ja meeskonna rakmeid. Oli näha iga-suguseid ventilatsiooni aparate suitsu eemaldamiseks ruumidest. Rikkalik kogu kirjutusi, ülesvõtteid, joonistusi j. n. e. selgitasid näitlikult tuleõnnetuste põhjusi ja nendest hoidumist. Siin oli näha vanu ja moodsaid arhitektuurseid ehitusi, tulekindlaid hooneid, igasuguseid uurimusi ning katseid kütte- ja valgustussisseseadete kohta, piksekaitsete ja tulekaitseabinõude mõju tulekardeta-vais kohtades jne.

Demonstreeriti mitmesuguseid päästemeetode ja ellu äratamisaparate. Erilise huvi osaliseks näitusele sai Budapestist pärit olev suur autoprits, mis kustutab milte veega, vaid tulele piiri paneb gaasi ja n. n. kustutuspulbri abil. Kuna statistiliselt on kindlaks tehtud, et tuleõnnetustel ainult umb. 20% kahjust tekitab tuli, sellevastu aga umb. 80% kahjust tuleb kirjutada vee arvele, siis on sellel uuel kustutusabinõul kindlasti edukas tulevik, Uue leiduse kõrduv

demonstreerimine põlevate esemete juures näitas tõesti üllatavaid tagajärgi.

Näitushoone ees asuval väljal leidis aset hulk masinredeleid, esitatud tuntud Saksa firmade poolt, nagu Magirus (Ulmist) ja Metz (Karlsruhist). Eranditult metallist ehitatud hiiglaredelid millest üks saavutas kõrguse kuni 45 meetrit. Kohapääl leidis julgeid, kes osavalt ja kindlalt ronisid redeli kõrgemasse tippu.

Seine kaldal oli oma jõudu ja vastu-pidavust näitamas umbes 40 mootorpritsi, mitmesuguseid tüüpe, juhtides peaaegu kogu päeva tusedaid veejuga-sid taeva poole.

Firma C. Metz Karlsruhe'ist oli esitanud näitusele väga huvitava kustutus- ja päästearaadi: metallist mast, pikk-silma toru kujulise konstruktsiooniga, mis võimaldas vastavalt nõudeile masti pikendamist või lühendamist. Masti tipust väljuv veejuga, loites end mastis asuva veevooliku kaudu, saab kustutada iseseisvalt joajuhita katuse ja mansardehituste põlemisel. Varustatud päästetorviga, võib selle abil ka inimesi päästa. Lõpuks võib seda aparati ta lühemal kujul tarvitada tõstekraanana abiandmiseks mitmesuguseil õnnetujuhtumeil. Tähelepanu väärib asjaolu, et moodne tehnika on täiesti välja surunud tulekaitse alal n. n. käsipritsid: näitusele polnud näha ühtegi käsipritsi.

Huvitava jalutuse järele Pariisi toredail tänavail külastasime 300. m. kõrgust Eiffeli torni, mille kolmandama korra rõdult avaneb üllam ja laialdasem vaade Pariisile.

Õhtul sõitsime rahvusvahelisele asumaade näitusele. Oma mõjukate võõramaaliste ehitustega, üllatavate veevärkidega, kunstipärase valgustusega jne. avaldas see näitus haaravat mõju vaatajaile.

Näituse väli võtab oma alla üle 110 ha pinna (= 275 vakamaad). Sellest hiiglaettevõttest võtavad osa maad nagu Ameerika - Ühendudriigid, Argentiina, Belgia, Brasiilia, Haiti, Hollandi, Itaalia, Kaanada, Kreeka, Lõuna-Aafrika, Palestiina, Persia, Portugal, Prantsusmaa, Suurbritanni, Taani ja teised. Imeväärselt loomulikult järeloomatud elumajad, lossid, templid jne. olid siin koos peaaegu kogu maailmast. Siin võib õppida tundma paljude asumaade rahvaid, nende eksootilises rõivastuses, nende kombeid ja kunsti, nende kaupu, maa-

saadusi, loomi jne. Sealsamas nägime mõni päev tagasi ärapölenud Hollandi näitushoone varemeid, kusjuures nentisime fakti, et Pariisi tuletõrje oli meisterlikult ületanud kogu näitusele hädaohliku tulekahju.

Kongress. Kesknädalal 1. juulil kell 10 hommikul peeti II. rahvusvahelise tuletõrje kongressi avamiskoosolek. Ruumikas istungisaal oli tuletõrje näituse hoonesse ehitatud. Ilus kõrge ruum, ehitud suurepärase vaipade, mitmekeste lippude ja pargadega, mõjutas pidulikke tundeid. Rohkearvuline saadikutekogu (120 meest) 19 riigist võttis aset mõnusail metallist klapptoolidel. Tervituseks kõneles kongressi ajutise juhatare esimees, Pariisi tuletõrje päälük, kolonel Pouderoux. Kõneleja teatas muuhulgas, et härra riigipresident kavatseb ilmuda kongressi tervitama. Koosolejad kogunesid näituse peavärvale. Aukompani orkestriga oli kohal juba varakult.

Määratud ajal ilmus president ja tavalise tseremoniaalmarsi helide saatel sai ta vaimustava vastuvõtu osaliseks kohalolijate poolt. Soojalt tervitanud tuletõrje kongressi ja soovinud edu eelolevaile arutusile, president lahkus istungilt. Kongress jätkas oma tööd päevakorras. Võeti ette mõningaid muudatusi kongressi kodukorras. Kinnitati aruanded. Viimaseist oli näha, et kassa seis oli hea, tänu hulgate annetusile mitmesuguseilt rahaasutusilt. Paljude annetajate hulgas esines ka Rothschildi nimi. Valimised kodukorra põhjal lükati järgmisele päevale. Kongressi esimese istungi järele paluti kõik välismaa saadikud oma daamidega einela, mis oli serveeritud näitusehoone einelaas.

Igapäev pärast lõunat demonstreeriti tuletõrje näituse suurel väljal, Seine kaldal, mitmesuguseid tulekustutus- ja päästeaparaate. Tuletõrje spordiring näitas sealsamas oma võimlemiskunsti. Neil väga huvitavail esinemisil oli hari- likult suur tõmbejõud publikule.

Ohtu kasutati muinasjutuliselt valgustatud linna vaatlemiseks või külastati asumaade näitust.

Neljapäeval, 2. juulil, kell 10 peeti kongressi teine koosolek. Asuti alalise juhatare valimisele. Ühel häälel valiti esimeheks Pariisi tuletõrje päälük, kolonel Pouderoux. Tärviliku nelja abiesimehe ja nelja sekretäri valimisel eelis-

tati maid inglise, saksa, itaalia ja slaavi keelega. Otsustati kokku kutsuda järgmine kongress kahe aasta pärast Viinis.

Järgnes kuus ettekannet, jagunedes kahele päevale, üks ettekanne Inglise keeles, üks Saksa keeles ja neli Prantsuse keeles. Enamik ettekandeid olid illustreeritud huvitavate valguspiltidega. Käsitleti järgmisi teeme:

1. Võitlus tulega ja viimase ärahoidmise abinõud suurte ehituste juures.
2. Tehniline rünnak tulele suurte moodsate kaubamajade kustutamisel.
3. Abinõud tulepesa kindlakstegemiseks ja kustutamiseks.
4. Tuletõrje lensalga organisatsioon keskmise suurusega linnas.
5. a) Noorte-tuletõrje väljaõpe.
b) Naine ja tuletõrje.
6. a) Päästenõõride ja nende tugevuse proovimine, abinõud selleks.
b) Aparaat kustutusvahu mehaaniliseks produtseerimiseks tulekardeta- vate vedelikkude kustutamiseks.

Pärast lõunat demonstreeriti jälle tulekustutusabinõusid, kusjuures süvenesime üksikasjalikult tuletõrje näitusesse. Kell 5 oli korraldatud tuletõrje päälüki kolonel Pouderoux poolt pidulik vastuvõtt saadikuile ja nende daamidele. Ohtu veetsime asumaade näitusel.

Reedel 3. juulil jätkasid ettekanded ja demonstratsioonid. Pärast-lõuna oli pühendatud Pariisi raekoja külastamisele, kus linnapea poolt oli korraldatud hiilgav vastuvõtt. Tore hoone imeväarse sisustusega!

Laupäeval enne lõunat olid viimased ettekanded, millega kongress lõppes. Järgnes pidulik eine näituse hoones näituse komitee poolt. Pärast-lõuna oli määratud „Rahvusliku uurimise ja leiduste instituudi“ külastamiseks, kus proovitakse ja patenteeritakse kõik tehnilised leiused ja tooted. Väsitava käigu järele suurtes vabrikute ruumides saime lahke kostituse osaliseks.

Pärast seda järgisime vabariigi presidendi austavale kutsele Palais d'Elisee'sse (ehit. 1718) välismaa tuletõrje esindajate vastuvõtule. Üheksateistkümnest esindatud riigist võis ainult üks esindaja igast riigist mainitud saatkonnast osavõtta. Kell 1/27 teatati meie ilmumisest. Prantsuse ministreil oli sel päeval tähtsaid nõupidamisi. Meie pidime sellepärast vähe ootama ilusais palee ruumes, kuni härra president ilmus.

Kohtla v. t. ü. 25. a. juubel. 21. VI. 1931.

Presidendile annetati aumärk Prantsuse Tuletõrje Liidu poolt, mille järele talle esitati poolkaares rivistatud esindajaid. President surus tervituseks igaühe kätt. Eesti esindajani jõudnud, lausus president sellele paar lahkete sõna, vihjates Eesti edusammudele.

Õhtuks oli kutse pidulikule dineele, serveeritud originaalses rahvuslikus Kongo võõrastemajas asumaade näitusel. Seejärele imetleti hiiglanäituse võimsat illuminatsiooni.

Juubelipidustused. Pühapäev 5. juulil oli pühendatud peajaslikult Prantsuse Tuletõrje Liidu 50. a. juubelipidustusele. Sel puhul oli korraldatud pidulik aktus kongressi saalis. Juhatas üks ministreid. Esineti Liidu tegevuse ülevaatega ja jagati aumärke.

Kell 2 ilmusid Prantsuse vabatahtlikud tuletõrje organisatsioonid hiilgavaks paraadiks. Peaaegu lõpmatus pidulik rongikäigus marssisid mööda külaliste tribuunist üksikud tuletõrjed kaitseväre orkestri ja fanfaaride-rühma helide saatel. Kõik nägusates mundrites, kiivrid särasid päikese helgis. Näidates head rivilist distsipliini, jätsid nad oma jõurikka esinemisega meeldiva ning kaasakiskuva mulje. Paraadile lisaks näitas tuletõrje spordiosakond jälle oma võrdlematuid võimeid.

Kella viiest seitsmeni — sõbralik

vastuvõtt Prantsuse Tuletõrje Liidu esimehe juures.

Juubeli pühapäeval Palais d'Orsay's Pariisi parimas hotellis korraldatud suur ametlik bankett oli möödunud suursündmuste vääriliseks lõppakkordiks. Umbes 500 külalist oli kutsutud sellele säravale õhtule. Kunstipäraselt dekoreeritud lauas oli näha istumas osa Pariisi aristokraatiat, ministreid ja kindraleid, kõrgemaid võimukandjaid ja tuletõrje saadikuid. Strassburgi tuletõrje-kapell hoolitses eeskujuliku muusika eest.

Lahkumine. Järgnevat kaht päeva kasutasid saadikud peajaslikult tutvumiseks Pariisi vaatamisväärisustega ja ilmakuulsate suurte kaubamajade külastamiseks.

Kesknädalal 9. juulil lahkus osa saadikuid Pariisist varahommikuse rongiga selleks, et enne kodumaale jõudmist peatuda Kölnis ja teel külastada suurt ehitusnäitust Berliinis.

Saadikud lahkusid ilusast ja külalislahkest Pariisist parimate muljetega. Nad olid siin näinud palju õpetlikku ja huvitavat igalt alalt. Võeti kaasa koju palju uusi õhetusi ja ideid. Siin oli võimalus õppida tundma tegelikult prantslase südikust, saavutusvõimet ja külalislahkust.

Iseenesest mõistetav, et saadikud püüavad jõukohaselt rakendada kõik Pariisis nähtud ja kuulnud kodumaal oma kaaskodanikkude kasuks,

Vabaharjutusi tuletõrjulatele.

Soovitanud A. Punga.

Tartu vabat. tuletõrje peamees.

1

2

3

4

I. kombinatsioon.

A. Taktis.

Lähteolek: Vasak jalg kõrvale, käed kõrvale üles, joon. 1

1. Käed ette—alla—taha, keha varvastele, joon. 2

2. Tagasi algoleku, joon. 1.

3.—16. Kordamine nagu 1. ja 2.

17. Vasak põlv ja käed kõverdatud, joon. 3.

18. Tagasi algoleku, joon. 1.

19.—20. Seesama paremale.

21.—32. Kordamine vasakule ja paremale vaheldumisi nagu 17.—20.

B. Aeglaselt.

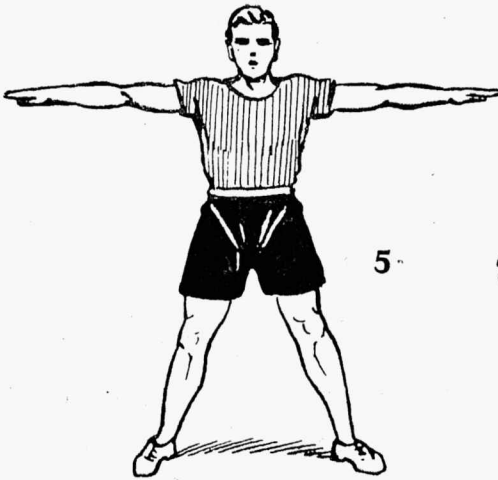
1.—4. Keha painutus ettepoole vasakule, kätega reit ümbritsedes, joon. 4.

5.—8. Tagasi algoleku, joon. 1.

17.—32. Kordamine vasakule ja paremale nagu 1.—16.

Kogu kombinatsioon A ja B korrata, viimase taktiga vasak jalg juurde, käed kõrvalt—alla, algseisaku.

II. kombinatsioon.

A. Taktis.

Lähteolek: Vasak jalg ja käed kõrvale, joon. 5.

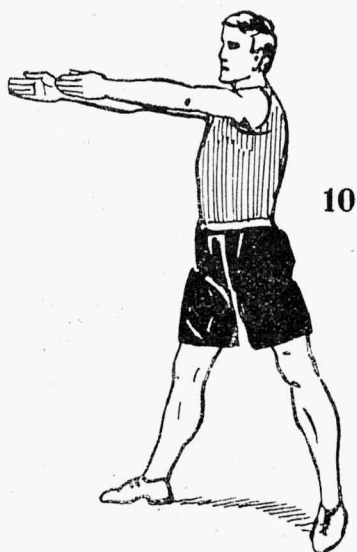
- 6 1. Poolkükk, käed rinnale, joon. 6.
 2. Tagasi algoleku, joon. 5.
 3.—16. Kordamine 1. ja 2.
 17. Vasak põlv ja käed üle pea kõverdatud, joon. 7.
 18. Vasaku põlve sirutus, käed kõrvalt alla taha joon. 8.
 19.—20. Seesama paremale nagu 17. ja 18.
 21.—32. Kordamine vasakule ja paremale vaheldumisi, joon. 7 ja 8.

B. Aeglaselt.

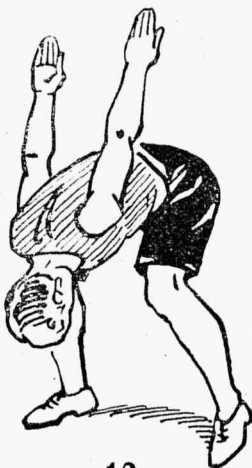

- 7 1.—4. Vasaku põlve ja keha painutus vasakule, vasak käsi selja taha, parem käsi üle pea kõverdatud, joon. 9.
 5.—8. Tagasi algoleku, joon. 5.
 9.—16. Seesama paremale.
 17.—32. Kordamine vasakule ja paremale nagu 1.—16.

Kogu kombinatsioon A ja B korrata, viimase taktiga vasak jalg juurde, käed alla, algseisaku.

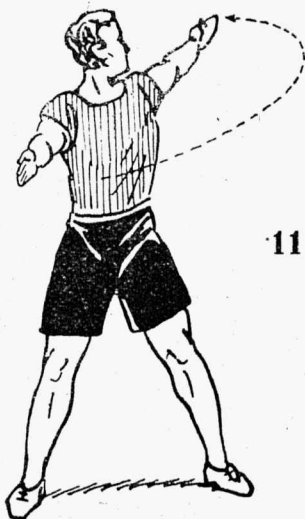
10

13

14

11

12

III. kombinatsioon.

A. Taktis.

Lähteolek: Vasak jalg kõrvale, käed ette, joon. 10.

1. Keha pöörata vasakule, vasak käsi taha, joon. 11.
2. Tagasi algoleku, joon. 10.
- 3.—4. Seesama paremale.
- 5.—16. Kordamine vasakule ja paremale vaheldumisi nagu 1—4.
17. Vasak põlv kõverdatud, keha pöörata vasakule, mõlemad käed vasakule taha, joon. 12.
18. Tagasi algoleku, joon. 10.
- 19.—20. Seesama paremale.
- 21.—32. Kordamine vasakule ja paremale vaheldumisi nagu 17.—20.

B. Aeglaselt.

- 1.—4. Põlvede kõverdamine, keha painutus ette alla, käed alla taha üles joon. 13.
- 5.—8. Tagasi algoleku, joon. 10.
- 9.—12. Keha painutus taha, käed alla taha, joon. 14.
- 13.—16. Tagasi algoleku, joon. 10.
- 17.—32. Kordamine nagu 1.—16.

Kogu kombinatsioon A ja B korrata, viimase taktiga vasak jalg juurde, käed alla algseisaku.

Tuletõrje ülesanded tulekaitsenädalal.

Tulekaitsenädala tähtsamaks ülesandeks on propaganda tegemine tulekaitsesele ja tuletõrjele ning selgitustöö tegemine tulekahjude vähendamiseks. Ühtlasi korjatakse sel ajal tulekustutusabinõude muretsemiseks ja täiendamiseks raha.

Möödunud aastal võtsid tulekaitsenädala korraldamisest osa 222 tuletõrje ühingut. Liidu laost telliti tulekaitsenädala puhul 2942 korjanduslehte, 53950 metallist märki, 35.000 paberist märki, 3600 eksemplari raamatukest „Tulekaitse“, 576 eksempl. raam. „Tuleõnnetused ja nende põhjused“, 3400 müüri-lehte ja 27.700 lendlehte.

Tänavu võtavad korjandusest ja tulekaitsenädalast osa 265 tuletõrje ühingut, 30 ühingut teatasid et nad korjandusest osa ei võta, 235 ühingu kohta puuduvad teated. Seega võtavad tulekaitsenädalast aktiivselt osa pooled tuletõrje ühingud. See on võrdlemisi väike osa. Mis teevad need 235 ühingut, kes ei ole enesest mingit elumärki annud? Veel on aega virguda üles uinakust. Kuigi kõik ühingud ühel ehk teisel põhjusel korjamisest osa ei võta kuid tulekaitsenädala pea ülesandest peaks kõik tuletõrjed osavõtma. Ükski ühing ei tohiks sel ajal tegevuseta olla. Tuletõrje ülesanne ei ole mitte ainult tulekustutamise, vaid tema kohus on ka kõigi abinõudega kaasa aidata tulekahjude vähendamiseks.

Kodanikkudele tuleb selgitada tulekahjude põhjuseid. Materjali selleks saab ka „Tuletõrje Teated“es ilmunud tulekahjude arvustikust. (Vaata „Tuletõrje Teated“ Nr. 5/6 — 1931 a.) Arvustiku andmetel juhtus iga sajast tulekahjust: 1930. aastal:

	Maal.	Linnades ja alevites.	Üldse.
Hooletuse läbi	35,9	57,4	39,8
Korratute tuleasemete läbi	16,6	6	14,7
Sädemete ja tahma põlemise läbi	8,7	6,4	8,3
Pikse läbi	4,9	0,5	4,1
Süütamise läbi	17,5	7,4	15,7
Arvat. süütam. läbi	6,3	4,5	6
Teadmata põhjusel	10,1	17,8	11,4
	100	100	100

Neid andmeid kodanikkudele teatavaks tehes, tuleb tuua ühtlasi näiteid oma ümbruses ettetulnud tulekahjude põhjustest. Tuletõrje peaks iga tulekahju

juures katsuma kindlaks teha tule algamise põhjuse. See on tarvilik. Tulekahju põhjuseid alati inimestele meele-tuletades sunnime neid mõtlema, kuidas neid põhjuseid kaotada, et tulekahjud väheneks. Kõige suuremaks tulekahjude põhjuseks on hooletus, kuid selle vastu on ka kõide raskem võidelda. Inimesed on nõrgad ja ekslikud, nad unustavad kõik hoiatused ja õpetused ruttu, kuid sellegipärast tuleb neile ikka ja jälle meele tuletada: Olge tulega ettevaatlikud.

Maal juhtub iseäranis palju tulekahjusid korratute tuleasemete läbi. Tänavu näitavad seda liiki tulekahjud eriti kasvavat. Majanduslikult raskel ajal jäetakse rahapuudusel tarvilikud remondid ja parandused teemata ja sellel läbi sagenevad tulekahjud katkiste korstnate jne. läbi.

Tulekaitsenädalal oleks iseäranis maa tuletõrje ühingutel soovitatav oma tegevuse piirkonnas korraldada masselisi tuleasemete ülevaatusi, sellekohaste komisjonide kaudu. Käige läbi võimalikult palju elamuid, vaadake järele, kas ei leidu kusagil korstnas ehk ahjulõõris mõnda hädaohtlikku pragu ehk muud viga. Soovitage ja nõudke, et kõik sarnased vead ajaviimatult parandatakse. Ülevaatus juures võib juhatust anda ka kuidas tulekahjust hoiduda, võib väljajagada lendlehti, raamatuid ja ühtlasi ka raha korjata. Kodanikkudele tuleb selgeks teha, et hea tuletõrje heade kustutus-riistadega on parem abinõu tuleõnnetuste vastu. Linnades kustutakse suurem osa tulekahjusid juba alguses.

Tulekaitsenädala puhul peaksid tuletõrjed veel soovitama kodanikkudele muretseda omale ämberpritse — hüdropulte. Igas talus, igas majas peaks olema hüdropult, mis on esimeseks abiks tuleõnnetuse puhul väga hea. Olgu nimetatud, et linnades väga suur protsent tulekahjust kustutakse just hüdropuldiga. Tulekaitsenädalal tehke propagandat hüdropultidele, demonstreerige hüdropulte, näidake nende töövõimet ja hoolitsege selle eest et igas majas oleks oma kodune tuletõrje — hüdropuldiga.

Tulekaitsenädalal on igal tuletõrjel võimalik kaasa aidata tulekahjude vähendamiseks ja seda võimalust tuleb kasutada, tuleb tegutseda.

Tuli Oleviste kiriku tornis.

Kes ei tunneks Oleviste kiriku pikka torni. Tallinnasse sõitjale, olgu see maa ehk mere kaudu, paistab juba kaugelt silma pikk terav Oleviste torn. Ilma Oleviste kirikuta ja pikatornita poleks vana Tallinn — Tallinn. Oleviste kirik oma pika torniga on Tallinna ilu ja uhkus, mis lähedalt seotud Tallinna ajaloo ja eluga. . . Oleviste kirik on üks vanematest Tallinna kirikutest, mille nime nimetati juba 13. aastasajal.

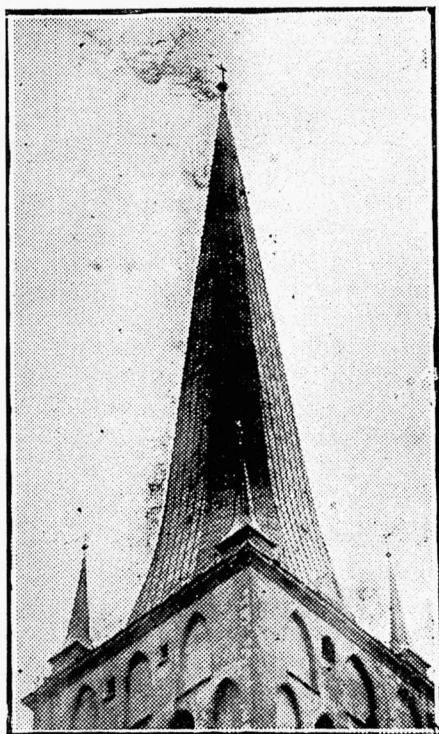
Esmaspäeval, 27. juulil, tabas õnnetus Oleviste kirikut. Ülelinna läks äge äikese hoog. Kella 4—5 vahel vapustas kogu linna järsk pikse rasketus. Oletati kohe, et pikne on kuhugile sisse löönud. Varsti märkasid Oleviste kiriku ümbruse elanikud, et kiriku torni tipust immitseb suitsu välja. Asjast teatati tuletörjele. Kiiresti tõttas kohale linnatuletörje lentsalk auto ja mootorpritsidega, samuti sadama tuletörje lentsalk ja osa vabatahtlikke, nimelt „Noortemeeste vabatahtlik tuletörje, Tallinna vabatahtliku tuletörje 3. ja 5. jsk. ja osa Sadama vabatahtliku tuletörje liikmeid.

Tornitipust ajas suitsu välja, pikne oli põlema löönud Oleviste kiriku torni, nagu see ka viimati 111 aasta eest 1820. a. oli juhtunud, mil kirik maha põles. Kuigi Oleviste kirikul pikse hädaohu vastu piksekaitse on ülespandud, oli see nähtavasti kusagil rikkis, kas maahendus oli rikutud, ehk mõni muu põhjus muidu ei oleks pikne süüdanud torni.

Tuli asus tornis, mille tipu kõrgus 139 meetrit. Tulepessa võis asuda 130 meetri kõrgusel. Seal tuld kustuda oli Tallinna tuletörjel raskeim ülesanne. See oli 111 aasta jooksul esimene kord, kus niisugune tuleõnnetus juhtus ja Tallinna tuletörjel kogu oma kestvuse ajal esimene sarnane ülesanne.

Kohe kui tuletörjujad kohale jõudsid ruttasid mehed hüdropultidega trepist üles. See pole kerge töö. Torni viivad 236 kivi astet 115 puust trepiastet ja 87 redeli astet. Üles torni, viimasele platvormile ronimiseks, mis asub 12 meetrit allpool torni muna, kulub tuletörjujatel 15—20 minutit. See oli nii väsitav töö, et mehed tee peal vähemalt kaks korda puhkama pidid. Teel loksus

vesi maha, nii et ülesjõuti ainult poole pangitäre veega. Viimased luugid on nii kitsad, et sealt ainult pool viltu sai end läbipressida ja viimased redelid nii püstloodis, et nende peal raske oli tasa-kaalu hoida. Ülal oli torn suitsu täis. Tuli võtta tarvitusele suitsumaskid. Avati torni luugid ja tuletörjujad ronisid nii

Tuli Oleviste kiriku tornis.

kõrgele kui pääsis, kuid tulepesani ei jõutud. Viimane platvorm asub 12 meetrit all pool torni tippu ja sealt kõrgemale enam ei pääsenud. Torni tipp on palkide ja sarikate rägastik, kust ei pääse peadki läbi pistma, tulepessa aga asus selles rägastikus, kõrgemal. Katsuti hüdropultidest vett üles juhtida, see aga langes kustutajatele endile kaela. . . Oleviste kiriku torni kiviosa ulatab 210 jala kõrgusele, sealt algab puuosa mis 227 jalga kõrge. Rist ja muna on kokku 18 jalga. Rist 7 jalga 10 tolli kõrge. Muna läbimõõt 3 jalga 9 tolli. Torni keskel on torni toeks rohkem kui pool meetrit läbimõõta, puust mast, mis ehitatud neljast jämedast palgist, mis ühendatud raudvitsadega ja suurte 8—10 tolliliste naelttega. Mast

Mingi asi ei sünnita kahjatsemiseväärilisemat viivitamist ja suuremat segadust, kui näiteks vale teed kaudu sõitmine, veevõtmise kohtade otsimine tulekahju ajal, pritside paigutamine ebasobivasse kohta jne.

Tulekahju seisukorra hindamine, iseäranis kardetavamates kohtades, nagu vabrikutes, koosolekute- ja seltsimajades jne. nõuab tingimata nende kohtade varemalt tundmist. Kui ehitus on juba tules, ukсед ja trepid suitsu meelevaldas, siis on olude mittetundmise korral raske saada endale selget pilti hädaohu laadist ja suurusest ning teha õigeid otsuseid sobivaks tegutsemiseks. Peale ajakaotuse, võib see teadmatuse tekitada hädaohtlikke ja parandamatuid vigu.

Asupaiga tundmist võib väga hästi edendada kaartide abil, kuhu on märgitud kõik tuletõrjele tähtsad asjaolud, kõige pealt teed, veevõtmise kohad ja nende omadused, samuti omavad tähtsuse mitmel erikohal toime pandud tuletõrje harjutused.

Lisaabiks tuleb kasutada märgusilte. Kõige pealt olgu veevõtu kohad hoolega märgitud.

Oma jõudude tundmine.

Tuletõrje peamees peab hästi tundma oma tuletõrje võimet. Sarnane nõuanne võib näida naeruväärsena, kuid mõelgem pisut järele!

Ei äita sellest, kui peamees teab mitu pritsi temal on, ta peab tundma ja teadma ka iga pritsi tegelikku võimet. On tuletõrje peamehi, kes ei või äkki öelda, mitu veejuga ja kui tugevat veejuga ta võib iga pritsiga anda. See ei ole nii lihtne, kui esimesel silmapilgul paistab. See nõuab väga palju ettemõtlemist.

Veel tähtsam on tuletõrje meeskonna tundmine. Kakskümmend meest, iga mees omal õigel kohal, saavutavad palju suurema töötulemuse, kui kakskümmend meest, kes tegutsevad ebaõigel kohal. Pannakse kedagi tegema midagi, millega ta üldse hakkamagi ei saa, siis võib sündida ostekohest kahju.

Õpetuse otstarbel võib väiksema tulekahju puhul anda ka kogenemata meestele täitmiseks raskemaid ülesandeid, et nad õpiks ja saaks enda peale julgemaks, kuid see puutub ainult õpetamisesse, aga mitte tõelisesse võitlusesse hädaohlikul juhtumisel.

Peamees, kes tunneb oma võimeid, ei tee sarnaseid vigu, et ta jätab abi õigel ajal kutsumata, samuti püüab sarnane peamees oma meeskonnaga saavutada suuremat võimalikku töö tulemust.

Kustutusrühma tuletõrje abinõud.

Kustutusrühm ehk jaoskond on iseseisvalt töötav võitlusüksus tulekahju kohal. Tema tulekustutusabinõudest oleneb väga palju, asja kordaminek.

Kustutusrühma tuletõrje riistade hulka kuuluvad, peale kustutusabinõude, veel teised abinõud, kõige pealt redel ja lõhkumise riistad.

Jaoskonna ehk rühma tulekustutusabinõude hulgas peab olema vähemalt üks prits. Enam kui kaks pritsi ei peaks ühel jaoskonnal olema. Juhatamise hõlbustamiseks on parem korraldada rohkem jaoskondi, kui ühte jaoskonda varustada mitme pritsiga. Põhimõtteliselt ei ole pritsi laadil ehk sordil tähtsust, kuid tegelikus elus on sellel väga suur tähtsus. Normaalseks pritsiks tuleks arvata keskmine, 500—1000 liitriline mootorprits.

Peale pritsi, millega saab vett veevõtmise kohalt, peaks linnades ja vabrikutes, samuti ka maal asuvates rahvarikkamates kohtades, esimeseks väljaruttaval jaoskonnal kaasas olema, esimeseks abiandmiseks, prits ühes veetaga-varaga, siis veel hüdropult ja keemiline tulekustutaja. Kõige kohasem selleks on auto ühes veetankiga, väikese kõrgerõhu pumbaga, mida käima paneb automootor. Nii-sugune esimeseabiprits ei tarvita palju mehi. Häda-korral aitab ka kahest mehest ja neid võib ka väiksemas

kohas, kui tuletõrje lentsalka, alati minekuvalmis pidada. Niisugune prits võib tegelikult samal hetkel tööle hakata, kui ta kohale jõuab. Niisuguses kohas kus on olemas veevärk, läheb ikkagi aega hüdrantide otsimisega ja voolikute seadmisega, iseäranis talvisel ajal, kui hüdrandid on lume all ja siis on esimeseabipritsi oma veega väga kasulik. Niisugustes kohtades kus veevärki ei ole, on esimeseabipritsi oma vee tagavaraga otse asetamatu.

Kuid kaasavõetud veega tuletõrje üksinda läbi ei saa. Sellepärast peab tingimata kaasas olema veel teine prits.

Kuigi esimeseabipritsi on nii seatud, et sellega võib ka jätkuvalt edasi töötada, ei või üksinda selle peale lootma jääda, sellepärast tuleb teine prits selle aja sees, kui esimene töötab kaasasoleva veega, töötamise korda seadida. Muidu võib tulla hädaohtlik ja kahjulik seisak.

Peale pritside peab igal rühmal ehk jaoskonnal olema hüdropult ja maal veel lisaks paarkümmend tuletõrje ämbrist.

Kustutusrühma muust varustusest on kõige tähtsamad voolikud. Kustutusrühma voolikute tagavara oleneb muidugi kohalikkudest oludest. Kuid siin ei või muud nõu anda kui „*ärge mõõtki voolikuid millimeetritega*“. Võib juhtuda, et ei pääse lühemat teed kaudu tulepesa juure, et pritsi ei ole võimalik asetada lähema veevõtmise koha juure, voolikud võivad katki minna ehk juhtuda muid ebameeldivaid üllatusi. Paremini võtta kaasa niipalju voolikuid, kui on võimalik mahutada sõiduriistale.

Kustutusrühma varustuse hulka peavad kuuluma tingimata ka redelid ehk redel. Väljamaal ja suurlinnades on selleks mehaaniline redel, meil tuleb aga võtta konks ehk väljatõmberedelid.

Väiksematest abinõudest on tähtsamad lõhkumise riistad, ronijate varustus, kuhu kuuluvad raudkangid, kirved, labidad, kirkad, hargid jne. Et võimalik oleks töötada ka pimeduses on hädatarvilikud valgustusabinõud, milleks on kõige kohasemad elektri lambid, tõrvikud. Autos võib kaasa tuua, kui see olemas, väikese elektri-

valgustussiseseade, millest tõmmatakse kaablid ja paigutatakse tarvilistesse kohtadesse lambid. Kaasas olgu ka voolikute ühendajad mitmesuguse jämedusega voolikute ühendamiseks, voolikute sillad ja voolikute hoidjad mis hõlbustavad töötamist.

Väga tähtsad on ka suitsumasked ehk veel parem kui on hapnikuaparaat.

Harva läheb küll vaja, kuid halvematel juhtumistel on väga tarvilik päästelina ehk hüppamise riie.

Kustutusrühma abinõude koosseis on väga mitmesugune, olenedes asupaigast ja tuletõrje ainelisest seisukor-
rast. Toome siin mõned näited:

Esimeseabi rühm maal, mis kohale ruttab ühe veoriistaga.

Riista vanker (ehk regi) milles on käsiprits, 100 meetrit voolikuid, redel, hüdropult ja lõhkumise abinõud.

Kahe veoriistaga rühm maal.

1. Käsiprits käruga ehk kerge mootorprits, voolikutega.
2. Redel, tagavara-voolikud, lõhkumise-riistad, kantav käsiprits ehk teine kerge mootorprits.

Kahe veoabinõuga rühm linnas, alevis ehk vabriku asunduses.

1. Prits ühes veetankiga.
2. Voolikute ja riistade vanker ühes kerge mootorpritsiga.

Kolme ehk nelja veoabinõuga rühm linnas, alevis jne.

1. Prits ühes veetankiga.
2. Voolikute ja riistade vanker teise mootorpritsiga.
3. Mootorprits (500—1000 l. vett minutis).
4. Voolikute vanker.

Tuletõrjete vastastikkuse ühise tegevuse ettevalmistamine.

Üks kustutusrühm, kuigi ta oleks kes teab kui tugev, ei jõua kustutada tuld, kui see on suur. Kui on suur tulekahju, siis on tarvis mitu kustutusrühma. *Igal tuletõrjel peaks olema vähemalt kaks jaoskonda ehk rühma, parem on kui neid on aga rohkem. Üleliiga ei saa neid olla, sest kui tuli pääseb õige mõllama, siis on inimene selle vastu varsti üsna abitu.*

Oma varustuse kõrval ei tohi ükski tuletõrje jätta kasutamata seda jõudu lisaks, mida võib saada käsikäes töötades teiste — naabri tuletõrjedega.

Ei ole mingi häbiasi suure tulekahju puhul paluda abi. Hoopis vastupidi, õigel ajal palutud abi näitab seda, et tuletõrje peamees on olukorda õieti hinnanud.

Vastastikkuse abiandmise kohta tuleb naabri tuletõrjede vahel juba varemalt kokkuleppida, nii et suure tulekahju puhul iga peamees teab juba abi paludes, et need ja need tuletõrjed ruttavad niisuguste ja niisuguste abinõudega appi.

Tulekaitse tähtsus.

Tulekaitsest ja ettevaatuse abinõude tarvitamisest oleneb tulekustutamise kordaminek.

Tuletõrje töö on hõlbus, kui hooned on hästi ehitatud, tänavad laiad, hoonete vahemaad suured, hoonete vahel puudesalgad jne. Selle vastu pole ebasoodsal juhtumisel võimalik linna ehk alevit kaitsta, kui tänavad on kitsad, majad ehitatud üksteise külge, kõrged puumajad, suured vabrikute hooned ja ladud ning sopilised ja väikesed korterid jne. jne. Samasugune on lugu ka üksiku majaga, taluga, tööstusega, teatrimajaga jne.

Tulekaitse ülesanne ei ole mitte ainult takistada tulekahjude lahti pääsemist, vaid tema teine tähtsam ülesanne on, vähendada ka tule levinemise võimalusi, kaitsta inimeste elusid ja hõlbustada tuletõrje tööd.

Ükski tuletõrje päalik ärgu olgu ükskõikne tuleka:itse suhtes. Muidu võib ta ühel päeval märgata, et ta seisab võimetuna hävitava loodusjõu ees.

Kustutamine ja kaitsetöö.

Tulekustutamise taktika üldmäärused.

Tegevuse esemeks on tulekahju, aga mitte oma tuletõrje abinõud.

Väga harilik on see viga, et tuletõrje suure hooga ja hakkamisega askeldab oma tuletõrje riistade ümber ja unustab tulekahju. Mõnigi kord võiks ühe ainsa ukse kinnisulgemine kasulikum olla, kui suur mootorprits, aga see pisi asi unustatakse oma riistade juures askeldades. Mõnigi kord võiks liivaga, lumega ehk pange täie veega saavutada suuri tagajärgi, kuid see unustatakse ja lastakse tulel seni rahulikult teha oma tööd, kuni seatakse voolikuliini mõne kaugemal asuva veevõtmise kohale, ehk läbi takistavate asjaolude, põõsaste, küngaste jne.

Tuletõrje riistad on ainult tööabinõud. Tegutsemise esemeks on tulekahju ise ja tulekahju ähvarduse all olev ümbrus. Mõni võib öelda, et see on ju iseenesestki selge, kuid sellegipärast tehakse just siin vigu ja väga halbu vigu.

Juhtumus tuleb pürata võimalikult väiksemale alale, aga peasiht ei ole mitte „kaitsmine“ vaid tulekustutamine.

Kõigepealt tuleb tulekahju juhtumus pürata võimalikult vähemale alale. Ei või lasta tuld levineda ühest ruumist teise, ühest hoonest teise ja paisuda suur tulekahjuks.

Hädaoahu piiramine ei ole siiski mitte sama, nagu paljude tulekahjude juures, iseäranis maal, tegutsetakse nii nimetatud „kaitsemisega“. „Kaitstakse“ ühte hoonet teise järele, aga need süttivad sellest hoolimata üks teise järele ja põlevad maha. Argliku kaitsemisega ei jõuta kaugele. Tuli tuleb võimalikult ruttu kustutada.

Neist aegadest, kus ei olnud veel korralikke tulekustutusabinõusid, on pärit see imelik — arglik, kuid õigele tuletoorjajale häbistav, lootusetu meeleolu tulekahju juures. Kui mitu korda võib kuulda ütelsusi (mis on täiesti ebaõiged) kui tuli suuremaks pahvatab: „Ei siin pole teha enam midagi, see maja on juba läinud.“

See on vananaiste jutt. Tubli veejoaga, teadmisega ja kõva pealehakkamisega võib saavutada uskmatuid tagajärgi. *Tuletõrje ei või kustutamist katkestada ei mingil muul juhul kui ainult äärmise häda sunnil.*

Kui tuletoorje on teatud kiirusega saabunud tulekahju kohale, nii et tuli ei ole veel jõudnud kõvasti pesitseda, siis on tulekustutamisel suured õnnestumise võimalused, ehkki tuli on juba hädaohtlikult laiemale alale levinenud. Vanem tulekahju on end ainult sissesöönud ja peab pikemalt vastu, aga ära võitmatu pole seegi.

Ei või jääda saamatult vahtima, käed risti, kui maja ehk ladu põleb. *Kui mitte muu siis harjutuse otstarbel maksab katsuda ka siis kustutada, kuigi tulekustutamisel ei ole enam mingit majanduslikku tähtsust.* Iga õnnestunud tulekustutamine edendab võitluseharjumust, kindlustab oma jõudude peale lootmist ja kasvatab meeskonnas õiget tuletoorje vaimu. Selle vastu iga kustutamisest loobumine harjutab tuletoorjet alahindama omi võimeid ja omi võimalusi.

Tulekustutamine on peasiht, mille poole peab püüdma, julgesti ja kõige jõuga. See on kõige parem abinõu tule levinemise seismapanemiseks. See on kõige kindlam abinõu hädas olevate inimeste päästmiseks. Ainult teatud juhtumistel, millest edaspidi on jutt, võib tuletoorje loobuda tulekustutamisest.

Veejuga tuleb juhtida põleva asja peale, aga mitte leegi ega suitsu peale. See peaks olema iseenesestki selge, kuid $\frac{9}{10}$ joajuhtidest patustavad selle põhimääruse vastu. Joajuhtidel on sagedasti nagu mingi haigus juhtida veejuga ülespoole, õhku, selle asemel, et seda sihtida alla, sinna kus põleb ja kust leegid tulevad. Näib olevat üldine inimlik nõrkus, et unustatakse pahe allik ja püütakse

hävitada pahe tagajärgesid aga mitte pahet ennast. *Leegid ei kustu, juhitagu nende peale kui tahes tugev veejuga. Veejuga peab sattuma selle eseme pihta, mis põleb.*

Kõige lühemat teed kaudu.

Tulekustutamine peab sündima kõige lühemat teed kaudu. Ei aita sellest — väljaarvatud alguses — kui veega kastetakse põlevat asja. Vesi peab kõva hooga lööma vastu põleva asja pinda, nii et vesi tungiks praguliseks põlenud puule sisse. Vee kustutustegevus seisab selles, et sattudes põleva asja pinnale muutub vesi auruks ja võtab kuumuse oma sisse, jahutades sellega põlevat asja. Jahutamise mõju on suurem kui vesi vastu põlevat pinda niisuguse hooga lööb, et osa vett puu sisse tungib, millega auramispind suureneb mitme kordseks. Kõva hooga sattuv veejuga just kui lööb tule kustunuks.

Kaugemalt lastud veejoal on harilikult veel väiksem tagajärg kui veega palava eseme kastmisel. *Vee piisad joa ladvas muutuvad kuumuse käes ennem juba auruks, kui nad jõuavad puutuda põlevat asja ja siis ei ole neil mingit kustutamise võimet. Aga võib ka nii juhtuda, et sarnane veejuga on otse kahjulik. Kui kuumus on veejoa jõuga võrreldes väga suur, muutub vesi oma alg elementideks, vesinikuks ja hapnikuks. Need mõlemad on põlevad gaasid.*

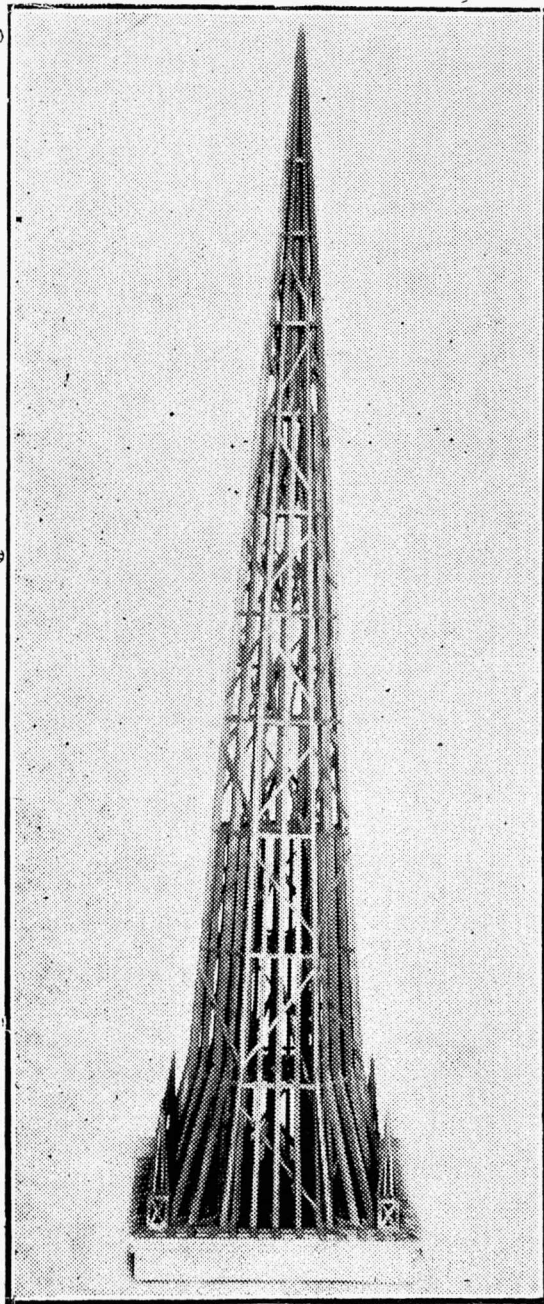
Sellest tulebki nähtus, millest sagedasti räägitakse, et veejoad ei aidanud midagi, vaid hoopis selle vastu, tuli läks suuremaks. *Veejuga peab tulega võrreldes olema alati tugevam. Veejoa võime väheneb, mida pikem on vahemaa. Sellepärast: Kõige lühemat teed kaudu.*

Mööda tuult.

Vastu tuult ei või läheneda põlemise kohale. Suits, kuumus ja leegid takistavad. Joa jõud väheneb, kui juba tuleb juhtida vastu tuult. Vesi lööb laiali ja joa pikus suureneb.

Sellepärast peab kustutamist toimetama pealtnuule ehk möödatuult.

algab torni kiviosast peale. Masti külge käivad külje toed, mis ehitatud 12×10 tollilistest palkidest. Külje tugede vahel on sarikad. Kõik on männi puust. Torn-

Oleviste kiriku torni puust mudel.

rist toetub 22,5 jala pikkuse ja 3,5 tollilise kandilise raudlati peale. Raudlatt on püstitatud torni keskel oleva puust masti sisse. Rist ja muna kaaluvad kokku 20 puuda.

Ülal torni tipus on külje palgid nii

masti ligidal, et torn peaaegu umbne on, palkide vahel on ainult kitsad, 3—4 tollilised praod.

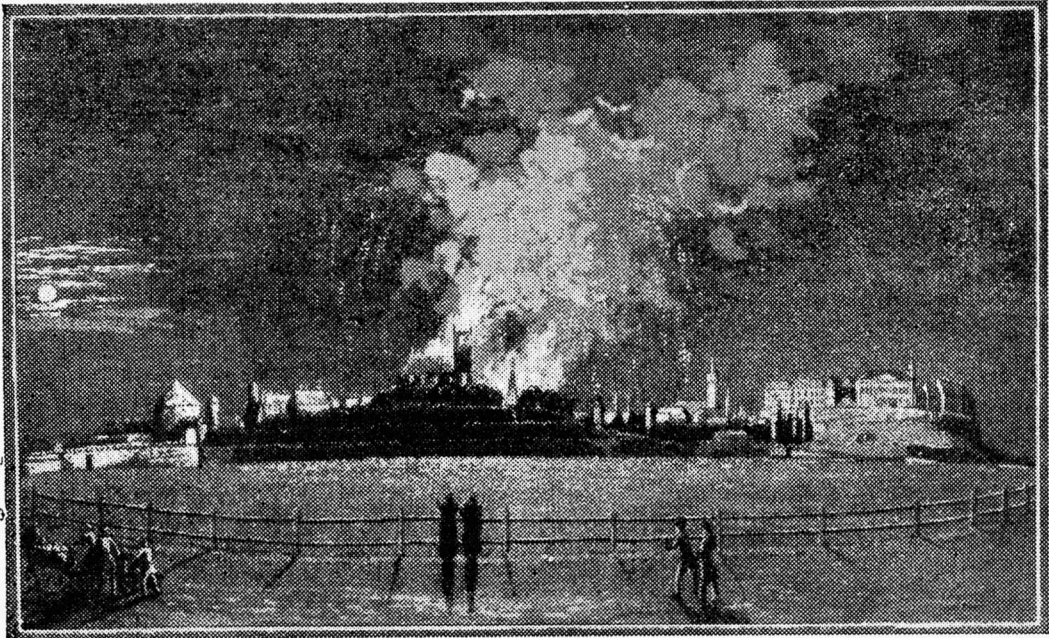
Panna tööle autopritts? Kuid Tallinna suurem autopritts suudab vett ülespumbata äärmisel pingutusel 80—100 meetri kõrgusele, töötades 12 atmosfääriga, kuid sarnasel kõrgusel oleks veevoolul äärmiselt nõrk kustutusvõime. Nii ei olnud mõtet autopritsi töölepanna, pealegi kui ei pääsenud tulepesa juure. Torn kõrgemaist luukidest väljamineks ja väljast üles ronida, oli samuti võimatu, torni tipus olevaid raudkonkse ei võinud usaldada ja tornikatuse plekk oli kuum, mis takistas ronimist.

Leiti torni luugis vanaaegne vints, millega vist omalajal kiriku kellasid üles vinnati. Vintsiga tõmmati üles väike mootorprits, mis paigutati torni jalale, mis asub 58 meetri kõrgusel. Sinna anti autopritsiga vett ja tornis olev mootorprits hakkas vett andma üles torni. Kuid vett tuli anda ilma, et oleks nähtud tulepesa. Peaasjalikult hoiti veega ära, et tuli enam alla poole ei nihkunud.

Esmaspäeva öösel andsid mõned nõu süsihapegaasiga lämmatada tuld, kuid ennem kui seda nõu täitma hakata, tuldi heale mõttele juhtida vett torni tippu läbi peenikese raudtoru. Öösel kella $\frac{1}{2}$ —4 ajal näis olevat kriitilisem moment. Ühalt hakkas paksu suitsu alla ajama, torn täitus suitsuga kuni 3 luugini, ülalt arvates. Tuletõrjujatel oli võimalik töötada ainult suitsumaskides. Siegeli ärist saadi 12 meetri pikkune 1 tolliline raudtoru. Toru otsa valmistati kapsel. Kapsli otsa puuriti üks 5 millimeetriline auk ja külgedele 15 väikest auku, nii et toru ots töötas nagu kastmise kann või pulverisaator. Toru läbi juhiti vesi üles, kuigi põlemise kohta ei nähtud, sattus vesi torust välja purskades põlevate palkide peale ja kesknädala hommikuks oli tuli tornis kustunud. Teisipäeval valmistati veel teine sarnane toru ja kustutamine sündis kahe toruga. Viiskümmend tundi kulus tuletõrjel vahetpidamata töötamiseks et tulest võitu saada. Muidugi ei antud mitte vahetpidamata vett, vaid ainult aeg ajalt, 5—10 minutit ja siis oodati vahel mitu tundi. Lõpuks ometigi oli tulest võitu saadud ja Oleviste kirik oli päästetud. Tallinna tuletõrje oli oma raskeima, enne nägematu, ülesande täitnud. Töö oli mitte ainult äärmiselt raske ja väsitav, vaid

ka kardetav. Torusid läbi pragude üles pressides kukkus ülalt alla suuri söe tükke ja 8—10 tolliliseid raudnaelu. Üks 10. tolliline raudnael möödus kukkudes

Hiljem vaatas selleks moodustatud komisjon torni seisukorra üle. Torni ülemisest otsast on sisemine puuvärk umbes 5 meetri ulatusel läbipõlenud ja

Oleviste kiriku põlemine 1820. a. 16. juunil.

ainult mõne tolli võrra Noortemeeste tuletõrje abipeamehe Glaudani peast ja jäi põrandasse püsti seisma nagu pussnuga. Nael oli veel tulest helendav punane. Sarnane nael oleks võinud surmata ehk raskelt vigastada tuletõrjujaid.

Vabatahtlikud tuletõrjujad peale Noortemeeste v. t. ü. lahkusid teisipäeva hommikul. Linna tuletõrje lahkus kesknädalal, kuid pritsid ja voolikud ning valve jäi kohale veel kuni neljapäevani. Siis toodi kõik kustutus abinõud ära.

karta on et tormise ilmaga torni muna ja rist võivad viltu vajuda ja alla kukkudagi. Torni tipp tuleb uuesti ülesehitada, rist ja muna kindlustada.

Nüüd on juba ehitus käimas. Muuseas kavatsetakse torni tippu ehitada veevärk, mis kasutamisele tuleks tuleõnnetuse korral. Torni uuesti kordaseadimine minevat maksma üle 20.000 krooni.

Tänu tuletõrje ennastalgavale tööle sai päästetud Tallinna üks omapärasemaid ehitusi — Oleviste kirik ja torn.

Tuletõrje kursuse

korraldas Liidu juhatuse liige A. Pirker: 5. juulil Koogu-Rannus Virumaal, 13. juulil Viru-Peetris, ja 19. juulil Järvakandis, Harjumaal. Osavõtmise oli igal pool rahuloldav. Järvakandis kutsuti tuletõrje välja häire läbi. Peale loengute korraldati praktilisi harjutusi tulekustutamise riistadega, mis hästi korda läksid.

Tuletõrje tegelaste klubi.

Eesti Tuletõrje Liidu algatusel asutati „Tuletõrje tegelaste klubi“, mille põhikiri registreeriti 30. juunil s. a. Et lugejaid tutvustada klubi eesmärgiga, toome siin ära klubi põhikirja.

Tuletõrje tegelaste Klubi põhikiri.

I. Klubi ülesanded.

§ 1. Klubi ülesanneteks on:

- a) arendada seltskondlist läbikäimist ja sõbralikku vahekorda Klubi liigete keskel;
- b) süvendada tulekaitse ja tuletõrje aateid, tegelikke teadmisi tuletõrje ja tulekaitse tegelastes.

§ 2. Ülesannete teostamiseks korraldab Klubi ühiseid koosviibimisi, loenguid, ekskursioone, asutab raamatukogu, lugemislaua, suvekoloniisi ja muid ülesannetele vastavaid ettevõtteid.

§ 3. Klubi juhatuse asukoht on Tallinnas.

II. Klubi õigused.

§ 4. Klubil on juriidilise isiku õigused. Muuseas võib ta seaduslikus korras omandada, võõrandada ja pantida igasugust vara, asutada kapitale, võtta oma peale kohustusi ja teha lepinguid, nõuda ja kosta kohtus, toime panna pidusid ja kontserte ning pidada einelauda kas alkohooliliste jookidega ehk ilma.

§ 5. Klubil on pitsat pealkirjaga „Tuletõrje klubi, Tallinnas“ temal võib olla lipp ja rinnamärk, mille kuju kindlaks määrab vanemate kogu.

III. Klubi varad.

§ 6. Klubi varad kogunevad liikmemaksudest, annetustest, kapitali protsentidest ja tuludest, mis saadakse Klubi ettevõtetest, pidudest ja varade kasutamisest.

IV. Klubi liikmed.

§ 7. Klubil on tegev-, eluaegsed ja auliikmed.

§ 8. Tegevliigeteks võivad olla:

- 1) Eestis töötavate tuletõrjete tegelased ja
- 2) isikud, kes osavõtavad tulekaitse ja tuletõrje edendamisest.

§ 9. Tegevliikmeid võtab kinnisel hääletamisel vastu alguses asutav toimikond ja pärast esimest täiskogu koosolekut Klubi vanematekogu. Liikmeks vastuvõtmist otsustab vanematekogu kuu aja kestel peale liikmeks astumise sooviavalduse saamist. Ei võta vanematekogu sooviavaldajat liikmeks, võib viimane paluda vastuvõtmise otsustamist täiskogult.

§ 10. Auliikmeks võib täiskogu valida vanematekogu ettepanekul isikuid, kel

tuletõrje ehk tulekaitse alal silmapaistvad teened.

§ 11. Klubi liikme- ja sisseastemaksu suuruse ning tasumiskorra määrab kindlaks Klubi täiskogu.

§ 12. Auliikmed on vabad liikmemaksust. Tegevliikmeid arvatakse eluaegseteks liigeteks, kui nad on olnud 15 aastat Klubi liigeteks, või ette maksanud vähemalt 10 aasta liikmemaksu.

§ 13. Liige arvatakse lahkunuks Klubi koosseisust:

- 1) kui ta esitab kirjaliku lahkumise teadaande;
- 2) liikmemaksu tasumata jätab täiskogu poolt määratud tähtajaks, ehk
- 3) täiskogu poolt välja heidetakse vanematekogu või $\frac{1}{10}$ liigete ettepanekul.

V. Klubi tegevuse juhtimine.

§ 14. Klubi tegevust juhivad täiskogu ja vanematekogu.

A. Täiskogu.

§ 15. Täiskogu moodustavad Klubi tegev-, eluaegsed ja auliikmed.

§ 16. Täiskogu otsustamisele kuuluvad kõik Klubi tegevusse puutuvad asjad, mida ei ole jäetud vanematekogu otsustada, eriti: vanematekogu ja revisjoni komisjoni valimine; auliigete valimine; tegevliikme kandidaatide soovivalduste otsustamine, keda vanematekogu liikmeks ei võtnud; liigete väljaheitmine Klubi koosseisust; liikmemaksu suuruse ja tasumiskorra kindlaksmääramine; aastaaruande ning eelarve läbi vaatamine ja kinnitamine; kinnisvara omandamine, võõrandamine ja pantimine; kodukordade kinnitamine; põhikirja muutmine; Klubi tegevuse lõpetamine ja muude Klubi tegevusse puutuvate küsimuste otsustamine, mis vanematekogu, revisjoni-komisjoni või $\frac{1}{10}$ liigete poolt täiskogule esitatud.

§ 17. Täiskogu koosolekud on: 1) korralised, hiljemalt aprillis igal aastal ja 2) erakorralised; mis peetakse vanematekogu kutsel, revisjoni-komisjoni või $\frac{1}{10}$ liigete nõudel.

§ 18. Kutse täiskogu koosolekule ühes päevakorraga saadetakse liigetele kirjalikult vähemalt 10 päeva enne koosolekut.

§ 19. Täiskogu on otsusvõimne, kui koos vähemalt $\frac{1}{10}$ liigete üldarvust. Pidamata jäänud koosolek peetakse sama päevakorra arutamiseks mitte varem, kui 7 päeva pärast ja mitte hiljem kui 30 päeva jooksul ja on otsusvõimne igasuguse koosolejate arvu juures.

§ 20. Täiskogu koosolekul on igal liikmel üks hääl. Häält ei või edasi anda.

§ 21. Täiskogu otsustab asju koosolejate liht häälteenamusega, välja arvatud: põhikirja muutmine, auliigete valimine, liigete väljaheitmine, kinnisvara omandamine, võõrandamine ja pantimine ning Klubi tegevuse lõpetamine, mis otsustatakse $\frac{2}{3}$ häälteenamusega.

§ 22. Täiskogu otsused protokolleriitakse ja kirjutatakse alla koosoleku juhataja, sekretäri ja vähemalt 3 liikme poolt, täiskogu määramisel.

B. Vanematekogu.

§ 23. Klubi vanemate kogusse valib täiskogu vähemalt 6 liiget kolme aasta peale, iga aasta lahkub $\frac{1}{3}$ liikmetest. Endiseid liikmeid võib uuesti valida.

§ 24. Vanematekogu liikmed jagavad omavahel ametid, peale esimehe, kelle valib täiskogu.

§ 25. Vanematekogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi, esimehe või abiesimehe kokkukutsel. Koosolekud on otsusvõimsed, kui koos vähemalt pool liigetest, nende hulgas esimees ehk abiesimees.

§ 26. Vanematekogu otsustab kõik küsimused liht häälteenamusega. Häälte pooleks minekul loetakse ettepanek tagasilükatuks.

27. Vanematekogu on erivolitusetata kõigis asjus Klubi seaduslik esitaja. Eriti kuulub vanematekogu võimkonda: täiskogu kokkukutsumine ja päevakorra kokkuseadmine; arvepidamise ja asjaajamise korraldamine; aruannete valmistamine; liigete vastuvõtmine; kohtus nõudjana ja kostjana esinemine; Klubi

heakorra järgi valvamine ja muud sellest põhikirjast ning Klubi kodukorrast ja täiskogu instruksioonidest olenevad ülesanded.

§ 28. Klubi kirjavahetus peetakse vanematekogu kahe liikme allkirjaga, kusjuures üks allkiri peab olema esimehe või abi-esimehe oma.

§ 29. Klubi ülesannete täitmiseks võib täiskogu valida vastavaid eriorgaane.

§ 30. Klubi, vanematekogu ja teiste organide kodukorra kinnitab täiskogu.

VI. Klubi tegevuse revideerimine.

§ 31. Klubi tegevuse revideerimiseks valib täiskogu ühe aasta peale vähemalt 3-liikmelise revisjoni-komisjoni, kelle ülesandeks on aastaaruande, raamatute, arvete, dokumentide ja Klubi varade revideerimine. Revideerimise aruande esitab revisjoni-komisjon kirjalikult täiskogule.

VII. Klubi tegevuse lõpetamine.

§ 32. Klubi tegevus lõpetatakse täiskogu otsusel ehk liigete arvu langemisel alla 12-ne.

§ 33. Tegevuse lõpetamiseks valib täiskogu 3-liikmelise likvideerimiskomisjoni ja määrab kindlaks likvideerimise korra.

§ 34. Klubi ülejäänud varad määrab täiskogu tulekaitse edendamise otstarbeks.

Aleksander Pirker.

Gustav Kemberg.

Adolf Timosko.

Kohtu- ja siseministri 30. juuni 1931 a. otsusel on Tuletõrje teg. laste klubi, ühingute, seltside ja nende liitude registrisse Nr. 3004 all sisse kantud. Tempelmaks 2,40 krooni suuruses tasutud.

Registreerim. toim. Nr. 12552.

Tallinnas, 2. juulil 1931 a.

Kohtu- ja siseministeeriumi administratiivosakonna registreerimise asjade juhataja E. K r o n.

Tallinna Kopli V. T. Ü. 5-e aastane.

1926 a. otsustasid Kopli poolsaare Beckeri tehase ärksamad juhid ja töölised ning nende mõtteosalised elanikud ellukutsuda tehases iseseisva tuletõrje ühingu, et tehaste, kui ka kaaskodanikkude varandust kaitsta võimaliku punase kuke laastava töö eest. Peeti omavahelisi koosolekuid, seati kokku tarviline põhikiri. Asutajatena kirjutasid põhikirjale alla August Alapert, August Vildt, Gilevitsch, ins. Snitkin ja J. Polli, kes ka esimese asutamise koosoleku 29. mail kokku kut-

remonteeriti Beckeri tehase kasutamiseks saadud tulekustutusvahendid jne. Nii aastast-aastasse kogutud ja saadud summad kasutati otstarbekohaselt meeskonna varustamiseks ja vanade riistade parandamiseks. Ühingu varandused kasvasid iga aastaga. Juba 1928 a. ühing ostis omale 16 H. P. Rosenbaueri mootorpritsi (suurem tüüp). Samal aastal andis Beckeri tehase valitsus, endise tehase depoo ühingule tasuta kasutamiseks. Depoole sai tehtud põh-

V. Hansmann,
ühingu esimees.

J. Metsmann,
ühingu peamees.

susid. Kokkutulijad olid üksteisele enam-vähem tundmatud, kuid ühine siht ja eesmärk ühendasid kokkutulnuid ühe mütsi alla. Valiti juhatus, meeskonnajuhid ja vabatahtlik, ennastsalgav, töö algas.

Kui laps sünnib, on tema väeli ja võimetu, nõndasamuti oli lugu ka Kopli ühinguga. Kassas raha ei olnud; tuli esialgu teha võlgasid, kuid tänu liikmete rohkele juure voolule, kogunesid esimesed veeringud. Nii algas tegevus kokkukohiu tähe all. Korraldati pidusid, mis rohke osavõtu tõttu andsid head sissetulekut, tuletõrje päeva korjandus andis, vaatamata puudulikkudele kogemustele, keskmist sissetulekut. Nende summadega soetati meeskonnale varustus,

jalik remont, mis omakord nõudis suuri kulusid.

Praegu on Kopli ühing kõige noorem tuletõrje organisatsioon Tallinnas. Ühingul on 131 tegev ja toetajat liiget ja 5 auliiget. Meeskonnast on 90% varustatud mundritega ja osa meeskonda töömundritega, ühingul on olemas oma orkester, mis koosneb 15 mehest. Ühingul on kasutada 2 depoo ruumi, 1-ne Beckeri koloniis, kus asub ka juhatuse kantselei ja 2-ne on Vene-Balti tehase territooriumil, kus asub autojaoskond.

Märtsi kuus peetud peakoosolekul teatas praegune ühingu esimees h-ra Viktor Hansmann, et tema annab ühingule 5 aastase tegevuse puhul — lipu,

mis tormilise kiiduavaldusega vastu võeti. Samal koosolekul otsustati korraldada 5. aasta juubeli pidustus ning lipuõnnistamine, mis peeti 31. mail s. a.

Ühingu nõukogu ettepanekul valiti praegune esimees V. Hansmann ühel häälel ühingu auliikmeks, ja peakoosoleku ühisel soovil valiti ka endine ühingu esimees Aleksander Strömling kui esimene ühingu organiseerja ja juht, auliikmeks.

Praegu on ühingul läbirääkimised uue autopritsi soetamise asjus, sest elamute kasv ja elanikkude juurevool tõuseb, seega tuleb ka ühingul oma kustutusvahendeid täiendada ajakohaselt.

Jõudu, õnnistust ja head tahet ligemise armastuse töö-jatkamiseks samas suunas.

Kaasvõitleja.

Läti Tuletõrje Liidu 10. aasta juubelipidustused

12—14. septembril.

Läti Tuletõrje Liit pühitseb 12—14. septembril s. a. Riias oma 10. aastase tegevuse juubelit.

Esimisel päeval 12. septembril on ettenähtud: Ühingute esitajate ja auvõõraste vastuvõtmine, omavaheline tutvunemine. Ametlik eine. Pärast lõunat käik tuletõrjajate kalmistule ja endise Liidu esimehe A. Erglise hauale. Öhtul on pidu. — Teisel päeval, pühapäeval, 13. septembril, kella 10,30—11 kogunemine Mustapeade seltsimajasse. Kella 11—13 pidulik aktus, millest osavõtavad vabariigi president ja kus tervitusi ütlevad ühingute esindajad ja välismaa Liitude esindajad. Kella 13—17 on paraad ja jumalateenistus Esplanaadil,

rongikäik, tuletõrje abinõude demonstratsioon Düüna ääres ja mitteametlik lõunasöök. Kella 17—21 aiapidu. Kella 21—2. juubeli pidusöök, suur Gilde saalis.

Kolmandal päeval, 14. septembril: Kell 11 tutvunemine Riia tuletõrjetega. Kell 14 mitteametlik lõuna. Kell 17,30 väljasõit mereranda.

Juubelipidustustele oodatakse rohkesti külalisi välismaalt. Läti Tuletõrje Liit on sõbralikus läbikäimises paljude välismaade Tuletõrje Liitudega ja Läti Tuletõrje Liit arvab, et välismaa esindajad ei ole mitte ainult Läti tuletõrje, vaid kogu Lätimaa sõbrad.

Läti Tuletõrje Liidu 1930. a. tegevusest.

Läti tuletõrje ajakirjas „Ugunsdzesejs“ nr. 5. ilmus Läti Tuletõrje Liidu 1930. a. tegevuse aruanne. Läti Tuletõrje Liit on teisiti organiseeritud kui meil, neil on juhatas väiksema arvuline kui meil, kuid peale juhatuse on veel nõukogu, kus rohkem liikmeid. Nõukogu pidas möödunud aastal 3 koosolekut, juhatas 35 koosolekut, revisjoni komisjon 2 koosolekut.

Juhatuse ja nõukogu poolt valiti mitmed komisjonid, nagu normaal põhikirja ja ühiste instruksioonide välja töötamise komisjon, õpetabelite väljatöötamise komisjon ja mitmed tehnilised komisjonid, tuletõrje kursuste korraldamise komisjon j. n. e. Komisjonid pidasid aasta jooksul hulga istanguid. Liikmeid oli Läti Tuletõrje Liidul aasta

lõpuks 124 tuletõrje ühingut, siis toetajaid liikmeid, üksikuid isikuid, kindlustusseltse j. n. e. 14, auliikmeid 1.

Liidu juures asub tuletõrje muuseum, mis aasta jooksul on täiendatud hulga uute asjadega, ülesvõtetega tulekahjustest, tuletõrje tegelestest ja tuletõrje tegevusest j. n. e.

Sissetulekuid sai Tuletõrje Liit rahalisest loteriist, mis andis puhast ülejääki 5818.98 latti. Sellest summast said üksikud tuletõrje ühingud omale 3195.95 latti. Karpidega korjandus andis 9166.86 latti. Korjandusest võtsid osa 60 tuletõrje ühingut, kes korjatud summast said omale 4584.55 latti. Liidule jäi 4582.31 latti.

Liidutehniliseraamatukogu väärtus arvati 474.96 latti peale, raa-

matukogu täiendati aasta jooksul hulga välismaalt muretsesetud tuletõrje-kirjandusega.

Kultuur-kapitalist sai Tuletõrje Liit toetuseks 1000 latti raamatu „Tuletõrje töö“ väljaandmiseks ja 300 latti tuletõrje kursuste korraldamiseks.

Liidu tegevusest jäi aasta lõpuks puhastkasu üle 6400 latti ja Liidu kapitali väärtus oli aasta lõpuks 21.219,04 latti.

Läti Tuletõrje Liidu tegevusest oleks veel nimetada, 29. märtsil Riias korraldatud tuletõrje propaganda päev kõnede, loengute ja tuletõrje demonstratsioonidega.

Põllumajanduse näitustel korraldati ka tulekustutuse-abinõude väljapanekuid.

Liidu ettevõttel korraldati õppereis Varssavi.

Tuletõrje instruktorite ettevalmistamiseks saadeti Liidu abil

mõned Läti tuletõrje tegelased Saksa-maale, Barendsborfi tuletõrje kooli.

5—7 septembril 1930. a. korraldas Liit Dünaburgis tuletõrje kursused, millest 25 tuletõrje-ühingu poolt osa võtsid kokku 104 meest.

Liidu instruktoritena toimisid H. Svenns, A. Strekavins, Z. Ansons, A. Kiesners ja M. Kruzens. Nõuandmist toimetati ja loenguid peeti 17 ühingus.

Raamatut „Tuletõrje töö“ levitati aastajooksul 575 eksemplari. Broshüüri „Opetus tulekustutamises“ anti „Ugunsdzesejs“, lugejatele á 50 santiimi.

Mai kuus 1931. a. ilmus „Tuletõrjuja käsiraamat“.

Au- ja hoolsus-märke annetati 405 tuletõrjujale.

Läti Tuletõrje Liit oli kirjavahetuses ja sõbralikus läbikäimises Eesti, Leedu, Prantsuse, Belgia, Poola, Slavia, Tsehho-Slovakkia, Horvatia, Austria, Moravia, Inglise, Bosnia — Herzegovina tuletõrje keskkorraldustega

Soome tuletõrjest.

Soome tuletõrje ajakirja „Palovartija“ juuni kuu (Nr.3) numbris on ära toodud andmeid Soome tuletõrjest maal. Andmeid on kogutud mitteametlikult, teateid ei ole saadud 101. omavalitsusest. Saadud andmete järele oli 1931. aasta alguses maal 338 vabatahtlikku ja 40 vabrikutuletõrjet, kokku 378 tuletõrje organisatsiooni, 239. maaomavalitsuse üksuse piirkonnas puudusid tuletõrje organisatsioonid ehk ei saadud neist teateid. Vabatahtlikkudest tuletõrje ühingutest on Soome Tuletõrje Liidu liikmeteks 139 tuletõrjet. Maal asuvatel tuletõrje organisatsioonidel on 40

autot, 189 mootorpritsi ja 1918 käsi-pritsi. Voolikuid iga pritsi kohta keskmiselt on vähem kui sada meetrit, ainult Uudenmaa ja Viipuri läänides on iga pritsi kohta üle 130 meetri voolikuid.

Kuna Soome palju suurem on kui Eesti ja soomlasi hulk rohkem kui meid, siis peab tunnistama, et Eestis on palju rohkem tuletõrje ühinguid mitte ainult arvuliselt vaid ka suhteliselt. Kuid näib et Soome tuletõrjed on paremini varustatud kustutus-abinõudega, neil on maal palju rohkem autosid ja mootorpritsi kui meil.

Mõniste v. t. ühingu tegevusest.

Mõniste vabatahtlik tuletõrje ühing asutati 8. veebr. 1929. a. kuid esialgul seisis tegevus kuni tänava kevadeni, mil sai valitud uueks esimeheks J. Täht ja peameheks O. Zankson.

Agarad tegelased äratasid uinuma jäänud ühingu ja lühikese ajaga on ühing suutnud omale muretseda korrapärase

käsi-pritsi. Prits osteti Tuletõrje Liidu ladust küll võlgu, kuid esimehe väsimatul eesvõttel korraldatud pidudest, näitemüügist ja korjandusest on saadud niipalju sissetulekuid, et suurem osavõlga tasutud ja nüüd on kavatsus veet teist pritsi muretseda.

Pühapäeval 26 juunil oli esimene pritsi prooviharjutus mis hästi korda läks.

Ühingu liige.

Sõna „avaliku hääle“ kohta.

Viimases „Tuletõrje Teatedes“ avaldati mõned väljavõtted poliitilisest ajakirjandusest.

On arusaadav, et poliitilistel ajalehtedel puudub huvi tuletõrje töö vastu, neid huvitab rohkem erakonna poliitiline kava. Tuletõrje aga seisab väljaspool igasugust poliitikat. Eelpool nimetatud artiklid ilmusid enne Liidupeakoosolekut ühel ajal „Postimehes“ ja „Kajas“. Kuid kelle pool olid need kirjutatud? Kas poliitiliste erakondade juhtide poolt? Ei. Seda tegid paar isikut. Ei ole teadmata, et niisugused artiklid möödunud aastal „Kajas“, ja tänavu „Kajas“, ja „Potsimehes“ on ühede ja samade isikute vaimusünnitus.

Tänavu suurendatud kujul.

„Kaja“ soovib 3 instruktori ametisse panna ja seda sama soovib „Postimees“. „Kaja“ soovib Liidu juhatust uute inimestega täiendada, sedasama ka „Postimees“ jne. Ainult sõnad on ümberpaigutatud. Mõlemad ajalehed küsivad, kuhu on jäänud peameeste kursused, miks ei peeta peameeste koosolekuid ja tuletõrje päivi.

Võin vastata: tuletõrje päivi korraldatakse igal aastal, esialgu üks päev aastas, siis 2 ja 3 päeva jne. Möödunud aastal oli terve nädal ja ka käesoleval aastal korraldatakse tuletõrje või tulekaitse nädal 30. aug. kuni 6. septembrini. See oli küsijatel väga hästi teada. Peameeste koosolekuid korraldati 1925 a. alates igal aastal kuni 1928 aastani. Peamehed on tublid tuletõrjujad, kuid koosolekutel ei soovi nad palju sõnu teha, nende soov on rohkem asjatundlikku tööd ja vähem lobisemist.

Koosolekule ilmusid ka teised mittepeamehed, isegi esimese koosoleku juhatajaks ja sekretärideks valiti isikud väljaspoolt. Tagajärg oli sekeldus ministriumiga. Ka järgmistel koosolekutel kordus sama nähtus. Koosolekute kulud kandsid peamehed, aga kasu sellest oli neil vähe.

Kui keegi asutus sarnaste koosolekute kulud oma peale võtaks siis võiks neid korraldada, kas üleriiklisi või

maakondade viisi. Kursus tuletõrje juhtidele korraldati 1924. a. 4 päevaline, esimesel 2 päeval oli osavõtt kaunis elav, viimastel päevadel oli suurem osa osavõtjatest kadunud. Järgmine kursus korraldati 1925 aastal Rakveres, 3 päeva Virumaa tuletõrjetele. Kahel esimesel päeval, laupäeval ja pühapäeval oli osavõtjaid kaunis rohkesti, kolmandal päeval ainult mõned üksikud maalt, teised linnast. Seletati et kodune majapidamine ei lubavat kursustest osavõtjaid kauemaks kodunt ärajäada. Ja see näib õige olema. Meie tuletõrje juhid ei saa mingit tasu ega palka oma tuletõrje töö eest, nad peavad oma ülespidamist teenima päevatööga ja kodunt puududa pikemat aega ei ole neil kerge. Võib korraldada 1–2 päevalise kursused võimalikult väikestele rajoonidele ja ajal, mil rahval kõige rohkem vaba aega ja sarnaseid kursuseid on instruktor korraldanud igal aastal. Möödunud aastal 24 ühe ja 2 kahe päevalist ja 1 kolmepäevane.

Kuid ka need kursused ei õnnestu alati hästi, ehk küll korraldatakse kokkuleppel kohalikkude tuletõrjetega.

Kui meie tuletõrje juhtidele saaks antud samasugused eesõigused nagu Kaitse Liidu juhtidele, siis võiks ka neilt midagi nõuda, nüüd võime ainult paluda.

Liidu peakoosoleku kirjelduste seas on ka väljavõte „Rahva Sõnast.“ See on asjalik. Ei ole enamalt „Rahva Sõna“ lugenud ehk väga harva. Hakkasin teda nüüd lugema ja leidsin muuseas väga huvitava artikli avaliku arvamise või hääle kohta. „Rahva Sõna“ (nr. 154) kirjutab. Ajakirjanik kõneleb küll sageli kahjuks kümnetele tuhandetele, kuid ei kõnele kunagi nende kümnete tuhandete nimel. Sageli on ajakirjanik isiklik ja võhik.“ Edasi kirjutab sama leht: „Ajakirjanik, kelle puudub ilmavaade, on kui müüdav naine, ta müüb ennast igale ostjale. Ja niisuguseid on Eestis küllaldaselt. Sarnase „avaliku arvamisega“ pole põhjust uhkeldada. Nad on avalikus elus eitavateks teguriteks nad mõjuvad rahvale — lagendavalt ja mürgitavalt.“

Arusaare tuletõrje 20. a. juubel ja lipu õnnistamine

9. augustil s. a. pühitses Arusaare tuletõrje ühing, Viljandimaal, oma 20. aastapäeva ja lipu õnnistamist, millest osavõtsid Tuletõrje Liidu esitaja A. Pirker, ja naabri tuletõrjete esitajad, nende seas Võhma tuletõrje mootorpritsi jaoskond terves koosseisus oma kergeveoauto ja mootorpritsiga.

Lipu õnnistamist korraldas kohalik preester Antson. Lipu naelu annetati 10. seal hulgas ka Tuletõrje Liidu poolt.

Ühes sellega pühitses oma 20. a. tegevuse juubelit, seltsi asutaja liige hra Saar, kes algusest saadik vahetpidamata juhatuse esimehe kohuseid täitnud ja keda seal tuntakse kui tuletõrje hinge.

Soovime Arusaare tuletõrjele ja tema väsimata esimehele kõige paremat edu tulevikus.
A. P.

JUUBELI ALBUM

1 kroon.

Tuletõrje Liidu 10. a. juubeli albumi hind on alandatud ja album maksab nüüd 1 kr. eks.

MISSUGUST PRITSI OSTA?

Tuleb osta sarnane prits, mis on vastupidava ehitusega, hea töövoimega ja mille hind soodne. Neid nõudeid täidab M. Möllmanni prits.

M. Möllmanni tööstuses valmistatakse 3½" ja 4" silindriga valatud vask õhukatalaga käsipritse. 4" silindriga käsipritsiga võib töötada ka kahe väljaviske voolikuga korraga, mis väga tähtis tulekahjudel. Vee joad omavad mõlemad tugeva ja kõrge ulatuse. Selleks tarvilikke osasid, veejoa harude jaotaja, veetoru juhe ja kapsel võib juure tellida ka ennem tellitud pritsidele, maksavad kokku **Kr. 50**. Nende osade muretsemine on väga tähtis, kahe vee joaga võib, ühega kustutada tuld, teisega kaitsta kõrvalhooneid ja takistada tule levinemist.

M. Möllmanni pritse on paljud ühingud ja riigiasutused ostnud ja ostjad on nendega väga rahul.

Peale pritside valmistatakse ka muid tuletõrje abinõusid.
Pritside korraliku töötamise eest vastutus.

Pritse on alati valmis näha Tuletõrje Liidu laos. Pikk tän. 43, kus need müügil ja tööstuses Tallinn, Pikk tän. 45/2, kuhu palun igasuguste järelepärimistega pöörata.

Pritside hinnad Kr. 400, 500 ja 550. Ostke M. Möllmanni firma prits!

M. Möllmanni metallitööstus

Tallinn. Pikk tän. 45/2. Tel. 200-44. Tallinn.

::: M. Möllmanni pritsid Tartu näitusel väljapandud. :::

Tähelepanuks kõigile tuletõrje ühingutele!

Politseivalitsuse lahkkel vastutulekul on kõigile tuletõrje ühingutele, kes korjandusest osa võtavad, lubatud karpidega raha korjata laupäeval ja pühapäeval 29. ja 30. augustil, s. a,
Liidu juhatus.

Paul Michelson'i

mütsi-, kübara- ja karusnahkade kauplus

Vana Posti t. 8,

Suure Karja t. nurgal.

Soovitab

tuletõrje vormimütse

möödukate hindadega.

Peale selle ka kooliõpilaste igatselti vormimütse.

Tähepanu ostjatele!

Kõik minu töökojas valmistatud ja Liidu laos müüdavad mitmesugused vasest

„Hüdropuldid,“

on vasest kuulidega ja paksemate vasest põhjade ja teklitega varustatud, firma nime- tusega „LEPPISTO, TALLINN.“

Kõige austusega

Joh. Leppisto, Tallinnas.

Teatan oma austatud kaubatarvi- tajaile ja ärisõpradele, et olen kitsa ruumi tõttu

oma nöörikaupluse V. Karja 4 täienduseks kõrvalmajas

V. Karja tän. 6 avanud osakonna, kus avaramate ruumide tõttu võin pak- kuda igasuguseid nõõre: kõige peenemast lõngast kuni kõige jämedama tros- sini ja kalameeste ning sadulsep- pade tarbeid. Kõige austusega

G. HENDRIKSON

V. Karja t. 4. V. Telef. 2,24-29. Karja t. 6.

Kinnitusselts „Maja“

Tallinna Majaomanikkude Panga juures.

Tallinn, Harju 29.

Telef. (20)-600.

Toimetab soodsatel tingimustel

tule-, murdvarguse- ja klaasikinnitusi.

Hoidke vaevaga kogutud varandust seda kinnitades

K.-S. „Majas“. Harju 29.

Esindajad: Tartus, Suurturg 3, Pärnus, Majaomanikkude Pank, Türi, Paide 6.

Vähemaid tuletõrje abinõusid, mütsiembleeme, märke
nööpe, ja kirjandust: põhikirju, aruande lehti,
liikme raamatuid, müüakse Liidu laohinnaga:

Tartus:

Vana uul. nr. 1 A. Reinkordti äris, tel. 790.

Narvas:

Joala tän. nr. 26 Jaan Essensoni puduk. tel. 207.

Rakveres:

Pikk tän. 11 Roman Jürgensi äris, tel. 247.

Pärnus:

Rüütli tän. nr. 41 K. Lorenzi äris. Telefon 31.

Võrus:

Jüri tän. 14 S. Songi, tel. 130.

Paides:

K. Thomson, H. Kulli kaupluses, Turuplats.

Viljandis:

Lossi tän. Jaan Kalkuni kaupluses. Tel. 78.

Samas kohtades võetakse vastu ka tellimisi igasuguse
muu tuletõrjajate varustusele.

Tähelepanuks

tuletõrje ühingutele.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on alati saada
Liidu laos, Tallinnas, Pikk tän. nr. 43
hinnaga

Kr. 400.— ja 500.—

Voolikud tulevad eraldi muret-
seda, neid pritsiga kaasa ei anta.

Hinnakiri

Üleriiklise Tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrje-
abinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk.	11.—	Kontrollraam. . . . . tk.	—08
Auto-märgid . . . . . "	—60	Põhikirjad. normaal . . . . . "	—05
Faklid, petroleumi, vasest . . . . . "	5.50	Rinnamärgid väiksed, kuld ja hõbe . . . . . "	—75
Hüdropult vasest kaaneta . . . . . "	35—	Suitsumasked . . . . . "	25.—
" kaanega . . . . . "	38.—	Suitsumaski tagavara filtrid . . . . . "	3.50
Hüdropult vasest, kaanega seljas kantav . . . . . "	66.—	Signaal-pasunad, suured 42 cm. . . . . "	5.25
" raudplek. k—ta . . . . . "	33.-ja 40.—	" " 17 cm. nikeld. . . . . "	2.—
Hoolsusmärk, kõrgem . . . . . "	50.—	" " 180/mm. 2 hääli . . . . . "	4.25
" I. klassi rist . . . . . "dipol.	8.—	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . . . "	1.50
" II. hõbe . . . . . "tihes	6.50	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . . . "	—50
" III. . . . . "	6.—	" väikesed. hõbet. . . . . "	—35
I. järgu hoolsusmärk miniatüüris . . . . . "	2.75	Teenistus-märgid, kõik aastad . . . . . "	1.50
ühes rosetiga . . . . . "	2.50	Tõrvikud . . . . . "	55s. ja 75 s
Isoleer-tangid . . . . . "	2.50	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz . . . . . "	20.—
Jaoskonna märgid I. . . . . "	0.20	" 2 1/2 Storz . . . . . "	22.—
" II.—V. R. W. . . . . "	0.28	Voolikud-spiraal 32 mm (1 1/4) meet. . . . . "	5.—
Karabiiner suur . . . . . "	4.25	" " 38 " (1 1/2) " . . . . . "	6.25
" keskmine . . . . . "	2.50 ja 3.50	" " 44 " (1 3/4) " . . . . . "	7.25
" väike . . . . . "	—90	" " 52 " (2) " . . . . . "	7.75
Karguprits . . . . . "	60.—	" " 57 " (2 1/4) " . . . . . "	9.—
Kiivrid meeskonnale . . . . . "	11.50	" " 63 " (2 1/2) " . . . . . "	10.—
" ronijatele . . . . . "	13.—	" " 74 " (3) " . . . . . "	15.—
" ülematele . . . . . "	17.—	" " 88 " (3 1/2) " . . . . . "	18.—
" peamehele . . . . . "	18.—	" väljaviske . . . . . "	
Kiivri embleem . . . . . "	2.—	" 32 mm (1 1/4) . . . . . "	1.50
" roset . . . . . "	.50	" 38 " (1 1/2) . . . . . "	1.70
Kirves, töömehe, varreta . . . . . "	3.50	" 44 " (1 3/4) . . . . . "	1.90
Kirve-tupp nahast . . . . . "	2.25	" 52 " (2") kuni 12 atm. . . . . "	2.—
" vasest . . . . . "	4.—	" 57 " (2 1/4) " 12 " . . . . . "	2.40
Kukla-kaitsed . . . . . "	2.50	" 63 " (2 1/2) " 12 " . . . . . "	2.50
Kummirõngad 2" . . . . . "	—20	" 70 " (2 3/4) kuni 25 atm. . . . . "	2.75
" 2 1/2 . . . . . "	—25	" 74 " (3") " 12 " . . . . . "	3.00
" 3" . . . . . "	—35	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk. . . . . "	—30
Käesidemed juhatause liikmetele . . . . . "	20.—22.—	" riie meeter . . . . . "	1.50
Käesidemed korrapidajatele . . . . . "	2.50—3—	" lappim.klam.44 " (1 3/4") . . . . . "	1.—
Lipuvarda kullatud otsad . . . . . "	25.—	" " 52 " (2") . . . . . "	1.10
Liidu-märgid, hõbetatud, ... "		" " 63 " (2 1/2") . . . . . "	1.25
juhatause liikmetele . . . . . "	1.50	Vööd meeskonnale . . . . . tk.	4.25
" bronks, lihtliikmetele . . . . . "	1.50	" " voodriga . . . . . tk.	6.—
Labidad, terasest . . . . . "	—50	Vöö-riie . . . . . meeter	1.50
Mundri-nõõbid suured —kullatud . . . . . "	—10	Vöö-rõngad vask . . . . . tk.	3.75
" —kuldamata . . . . . "	—8	Ämbrid-puldaniist . . . . . "	3.50
" väiksed —kullatud . . . . . "	—8	Ühend. vindiga 32 mm (1 1/4) . . . . . "	7.50
Medal, kuld . . . . . "	5.—	" " 38 " (1 1/2) . . . . . "	7.75
" hõbe . . . . . "	4.50	" " 44 " (1 3/4) . . . . . "	8.—
Mütsi-märgid, kullatud . . . . . "	—40	" " 52 " (2") . . . . . "	8.50
Nõõrid ronijatele . . . . . "	8.50	" " 52 " (2") Storz . . . . . "	8.—
Pootshaagid . . . . . "	2.40	" " 63 " (2 1/2) . . . . . "	12.50
" harulised . . . . . "	6.—	" " 74 " (3") . . . . . "	19.—
Räsiraamatud . . . . . "	1.25	Aruande planketid . . . . . tk.	—05
Liikmekaardi raam. . . . . "	—50	Tuletõrje hymni noodid pasuna- koor. kompl. . . . . "	—60
		Tulekaitse . . . . . "	—10

Ostu juures tuleb ettenäidata seltsi poolt väljaantud volitus, sest laost vööraسته ei müüda.